

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

24 בפברואר 2010

310

י' באדר התש"ע

עמוד

הצעת חוק החוזים האחידים (תיקון מס' 3) (חובת ציון אישור ותנאים מהותיים), התש"ע-2010. 110

הצעת חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 93) (הוראות לעניין הוועדה המחוזית), התש"ע-2010. 112

הצעת חוק החוזים האחידים (תיקון מס' 3) (חובת ציון אישור ותנאים מהותיים), התש"ע-2010*

1. החלפת סעיף 15. בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982, במקום סעיף 15 יבוא:
15. "ציון אישור (א) אישר בית הדין חוזה אחיד, יציין הספק על פני החוזים שהוא עושה לפיו את דבר האישור ואת מועד תפוגתו.
- (ב) סוגי ספקים שקבע שר המשפטים לפי סעיף קטן (ג) יציינו על פני החוזים שהם עושים לפי חוזה אחיד כי החוזה האחיד טרם אושר על ידי בית הדין, אם בית הדין לא אישר אותו, אם הוגשה בקשה לבית הדין לאישור החוזה האחיד או אם הספק לא ביקש מבית הדין את אישורו.
- (ג) שר המשפטים יקבע סוגי ספקים לעניין סעיף קטן (ב) בהתחשב, בין היתר, בשיקולים אלה:
- (1) המספר המשוער של לקוחות שהספק עשוי להציע להם להתקשר עמו בחוזה אחיד;
 - (2) חלק ניכר מלקוחות הספק הם צרכנים, כהגדרתם בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981²;
 - (3) אופי פעילותו של הספק;
 - (4) סוג השירות או המוצר נושא החוזה."

ד ב ר י ה ס ב ר

בשלה המודעות הציבורית המועטה לאפשרות הקיימת בחוק לעשות כן.

בהצעת החוק המתפרסמת בזה מוצע לחייב את הספקים לציין באופן בולט אם החוזה האחיד שהם משתמשים בו נבדק על ידי בית הדין לחוזים אחידים. כמו כן, מוצע לקבוע כי סוגי ספקים מסוימים יהויבו לציין באופן בולט שהחוזה לא אושר, אם נבדק ולא אושר, אם הוגש לבדיקה אך ההליך טרם נסתיים או אם לא הוגש כלל. סוגי ספקים כאמור ייקבעו על ידי שר המשפטים על פי אמות מידה שיבטיחו כי יש אינטרס ציבורי שבית הדין לחוזים אחידים יבדוק את החוזים האחידים שלהם. ציון כזה צפוי להגביר את המודעות הציבורית ליכולתו של בית הדין לחוזים אחידים לבדוק את הוראות החוזים ויעודד ספקים לפנות אליו לקבלת אישורו.

סעיף 1 חוזה אחיד הוא חוזה שתנאיו נקבעו מראש בידי צד אחד, ספק, כדי שישמש בסיס לחוזים רבים בינו ובין כלל לקוחותיו. השימוש בחוזים אחידים נהוג במשק בתחומים רבים, ובהם תחומי התקשורת, התיירות, הבנקים והביטוח. החוזים האחידים מנוסחים על ידי הספק ומתאמים לאינטרסים שלו, ומטבעם הם עלולים לכלול סעיפים המקפחים את הלקוח. כמו כן, חוזים אחידים לוקים על פי רוב בשקיפות מועטה, ויכולתו של הלקוח להבין את כל סעיפיהם מוגבלת בשל כך.

חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982, חוקק כדי להגן על הלקוחות מפני תנאים מקפחים בחוזים אחידים. החוק קבע כי בסמכותו של בית הדין לחוזים אחידים לבטל או לשנות סעיפים מקפחים כאלה. עם זאת, השימוש בבית הדין לחוזים אחידים לביטול תנאים מקפחים הוא מזערי,

* הצעת חוק מס' 1005/18/פ' הועברה לוועדה ביום ט"ז בתמוז התשס"ט (8 ביולי 2009).

¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 8; התשס"ו, עמ' 322.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

2. בחוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 26), התש"ע-2010³, בסעיף 1, בסעיף 4 המובא בו -
 (1) במקום כותרת השוליים יבוא "חוזה אחיד ומידע אחר המיועד לצרכן";
 (2) הקטע החל במילים "האותיות, כולן או חלקן" יסומן כפסקה (1), ובה, אחרי "התשמ"ג-1982" יבוא "(בסעיף זה - חוזה אחיד)";
 (3) אחרי פסקה (1) יבוא:
 "(2) רשימת תנאים מהותיים בחוזה אחיד, הבלטתם ואופן ניסוחם, לרבות החובה לצרף מסמך נפרד לגביהם; הוראות לפי פסקה זו יכול שיהיו לפי סוגי עוסקים או שירותים."
 3. בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981⁴, בסעיף 39, בסופו יבוא "ואולם, המפקח על הבנקים והמפקח על הביטוח, כמשמעותם בחוקים האמורים, רשאים ליתן הוראות לפי סעיף 4א, בשינויים המחויבים, לעניין שירות הניתן בידי המנויים בפסקאות (1) או (2), לפי העניין; הוראות כאמור אינן טעונות אישור ועדת הכלכלה של הכנסת."
 4. תחילתו של חוק זה תשעה חודשים מיום פרסומו (להלן - יום התחילה).
 5. חוק זה לא יחול על חוזים אחידים שנכרתו לפני יום התחילה.
 תיקון חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 26)
 תחילה
 הוראת מעבר

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 39 לחוק הגנת הצרכן קובע סייגים לתחולתו על תאגידים בנקאיים, מבטחים וסוכני ביטוח. מוצע לקבוע על אף סייג זה, גורמי הפיקוח על אותם גופים, קרי המפקח על הבנקים והמפקח על הביטוח, המוסמכים מכוח החוקים המנויים באותו סעיף ליתן הוראות שמטרתן הגנה על לקוחות, יהיו רשאים ליתן הוראות מקבילות לאלה ששר התעשייה המסחר והתעסוקה מוסמך לקבוע לפי סעיף 4א, האמור, בשינויים המחויבים.

סעיפים 2 ו-3 (להלן - חוק הגנת הצרכן), תוקן לאחרונה, וייכנס לתוקף ביום כ"ט באדר התש"ע (15 במרס 2010). סעיף זה, כנוסחו לאחר התיקון, מסמך את שר התעשייה המסחר והתעסוקה, בין היתר, לקבוע הוראות לעניין האותיות המשמשות בחוזה אחיד. מוצע לאפשר לשר לקבוע גם רשימה של תנאים מהותיים בחוזה, ואת אופן ניסוחם והבלטתם של תנאים כאמור, וכך לסייע לצרכנים להבין את החוזה ולחתום עליו לאחר בירור מושכל.

חברי הכנסת: פניה קירשנבאום, רוברט אילטוב, אלכס מילר, אנסטסיה מיכאלי, חמד עמאר, דוד רותם, אברהם מיכאלי, נסים זאב, אמנון כהן, ישראל חסון, ניצן הורוביץ, אופיר אקוניס, מירי רגב, ליה שמטוב, אילן גילאון, דני דנון

³ ס"ח התש"ע, עמ' 305.

⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 248; התש"ע, עמ' 305.

הצעת חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 93) (הוראות לעניין הוועדה המחוזית), התש"ע-2010*

תיקון סעיף 7 1. בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965' (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 7(א) -

גרסה א':

(1) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) נציג שר הפנים, והוא יהיה היושב ראש";

(2) פסקה (11) - תימחק.

גרסה ב':

פסקה (11) - תימחק.

2. בסעיף 8(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) לדיוני הוועדה המחוזית ולדיוני ועדות המשנה שלה יוזמן, דרך קבע, מתכנן המחוז, שתהא לו דעה מייעצת.

(4) תקופת כהונתו של מתכנן המחוז תהיה חמש שנים."

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי שתי הגרסאות המוצעות מתכנן המחוז לא יהיה חבר בוועדה המחוזית, כיוון שחברותו בה עלולה לגרום לניגוד עניינים. יש להבטיח כי מתכנן המחוז ישמש יועץ בלבד, ללא זכות הצבעה, וכך יוכל למלא את תפקידו כגורם מקצועי ללא משוא פנים.

סעיף 2 מוצע לקבוע כי מתכנן המחוז יוזמן לכל דיוני הוועדה המחוזית וועדות המשנה שלה, וישמש להן יועץ. עוד מוצע לקצוב את כהונתו של מתכנן המחוז לחמש שנים, כדי לאפשר לו למלא את תפקידו ללא תלות מצד אחד, ולאפשר תחלופה של אנשי המקצוע מצד שני.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת באפשרות להותיר בעינו את ההסדר הנוכחי, שלפיו מתכנן המחוז הוא חבר הוועדה המחוזית. כמו כן תסדיר הוועדה את כהונתם של מתכנני מחוז מכהנים בהוראות מעבר.

סעיף 1 סעיף 7 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965' (להלן - החוק), קובע את חברי הוועדות המחוזיות לתכנון ולבניה. על פי הסעיף, יושב ראש ועדה מחוזית לתכנון ולבניה הוא הממונה על המחוז, ומתכנן המחוז הוא אחד החברים בה.

מוצע לתקן את סעיף 7 לחוק, ולשם כך מוצעות שתי גרסאות. **לפי גרסה א'**, הממונה על המחוז לא יהיה בהכרח יושב ראש הוועדה המחוזית, ושר הפנים יוכל למנות נציג אחר לתפקיד זה. מוצע לאפשר לשר הפנים להפריד בין תפקיד הממונה על המחוז ובין תפקיד יושב ראש ועדה מחוזית, אם בשל העומס המוטל על יושב ראש הוועדה אין בידו לבצע כנדרש את תפקידו כממונה על המחוז. **לפי גרסה ב'**, לא יהיה שינוי בתפקידו של הממונה על המחוז כיושב ראש הוועדה.

חברי הכנסת: מאיר שטרית, רוברט אילטוב, פניה קירשנבאום

* הצעות חוק מס' פ/1427/18 ו-פ/1856/18: הועברו לוועדה ביום כ"ט בכסלו התש"ע (16 בדצמבר 2009).

1 ס"ח התשכ"ה, עמ' 307; התש"ע, עמ' 366.